

01/2019 gaia

EBAZPENA, (...)K EMANDAKO OPARI BATI DAGOKIONEZ (...), (...) DEPARTAMENTUKO (...)KO ZUZENDARI NAGUSIAK, EGINDAKO KONTSULTARI BURUZKOA

I.- KONTSULTA

1.- 2018ko abenduaren 10ean, (...), (...) Departamentuko (...)ko zuzendari nagusiak, baliabide elektronikoko bidez kontsulta bat egin zion Erakundearen Etika Batzordeari, Alemaniako udal bateko alkateak emandako opari bati buruzko kontsulta, hain zuzen.

Adierazitakoaren arabera, 2018ko urriaren 29an, Urretxuko Udalak antolatutako ekitaldi batera gonbidatu zuten, udalerrri horren eta Alemaniako Bavariako eskualdeko Shwartzenbruk-eko hiriaren arteko senidetzea zela eta; izan ere, (...)ko Zuzendaritzak babesa ematen dio Euskal Herriko herri eta hiriek beste gune geografiko batzuetakoekin senidetzeari, betiere herrien arteko lotura eta kultura trukea sustatze aldera. Izan ere, herrien arteko senidetzea lortzearen alde egindako lana eskertzeko, (...)ak Bavariako eskualdeko ardo botila bat opari zion (...) jaunari.

2. -Jasotako opariarekin zer egin behar duen jakin nahi du interesatuak eta, beraz, Erakundearen Etika Batzordearen iritzia eskatu du.

II.- ARAU APLIKAGARRIAK

1.- Diputatuen Kontseiluak 2016ko martxoaren 1ean hartutako erabakiaren bidez, Gipuzkoako Foru Aldundiko eta haren Sektore Publikoko Erakunde Zuzentasun Sistema onartu zuen. Horren bidez, etika publikoa eta eredugarritasuna ezarri nahi dira nortasun ezaugarri gisa.

Sistema horren barne dago Gipuzkoako Foru Aldundiko eta haren sektore publikoko kargu publikoen zein langile baliokideen Jokabide eta Jardunbide Egokien Kodea. Horrez gain, foru kargu publikoak eta kargu baliokideak dituzten pertsonak beren funtzioak eta jarduera publikoak egitean bete eta sustatu beharreko jokabide eta jardunbide arauak identifikatzen ditu sistema horrek, baita esparru pribatuan bete eta sustatu beharrekoak ere, baldin eta beren jokabide pribatuak eragina badu jarduten duten erakundearen irudian. Horren guztiaren xedea da osotasuna eta eredugarritasuna sustatzea, betiere erakundearen irudia babestuz.

2.- Gipuzkoako Foru Aldundiko eta haren sektore publikoko kargu publikoen zein langile baliokideen Jokabide eta Jardunbide Egokien Kodea zortzi baloreen inguruan ezarri da —ordezkaritza, zuzentasuna, eredugarritasuna, zintzotasuna eta eskuzabaltasuna, objektibotasuna, profesionaltasuna, eraginkortasuna zein bizikidetzatza eta errespetua— eta zortzi printzipio nagusi ditu: lidergo partekatu eta eraldatzailea, gardentasuna, datuen eskuragarritasuna, kudeaketa eta berrikuntza eredu berria, euskararen sustapena eta erabilera, kohesio ekonomiko-soziala eta lurralde oreka, harreman kapitalean oinarritutako gobernu eta herritarren entzute aktiboa, eta kontuak ematea.

Balore eta printzipio esparru horretan, jarrera eta jokabide katalogo zabal bat zehazten du kode horrek, hain zuzen ere Erakundearen Etika Batzorde honek jarduteko erreferentziako parametro gisa, era horretan, borondatez koderat atxikitako kargu publikoek edo kodeko xedapenak behar bezala betetzeko zinezko interesa duten hirugarren pertsonak helarazitako kontsultak, zalantzak eta dilema etikoak erantzuteko.

3.- Erakundearen Zuzentasun Sistemak aurreikusten du Erakundearen Etika Batzordea osatzea organo independente gisa, hain zuzen ere Jokabide eta Jardunbide Egokien Kodea arautzen duten balore, printzipio eta jardunbideak bultzatu, sustatu, babestu eta betetzen direla bermatzeko, baita erakundearen irudia kaltetu dezakeen edozein ez-betetze edo jardunbide desegokiri aurrea hartzeko ere.

Berme organoaren funtzioak kargu publikoetan eta kargu baliokideetan islatuko dira, besteak beste.

4.- 2016ko martxoaren 1eko 3/2016 Foru Dekretuak, Gipuzkoako Lurralde Historikoko foru sektore publikoko Erakundearen Etika Batzordea eratzeak –2018ko urtarrilaren 16ko 3/2018 Foru Dekretuaren bidez aldatu zen– 3.b) artikuluan xedatzen du EEBren eginkizuna dela ebazpen, txosten eta oharren bidez, kargu publikoek egindako kontsultak eta azaldutako zalantza zein dilema etikoak ebaztea.

5.- Eskatzaileari Gipuzkoako Foru Aldundiko eta haren sektore publikoko kargu publikoen zein langile baliokideen Jokabide eta Jardunbide Egokien Kodea aplikatzen zaio, horren 1.3. arau orokorreko 1. artikuluko b) atalean xedatutakoaren arabera.

III. ERAKUNDEAREN ETIKA BATZORDEAREN BALORAZIOA

1.- Kontsulta honen oinarrian gai hau dago: Shwartzenbruk eta Urretxuko herrien arteko senidetzea lortzearen alde (...)ko Zuzendaritzak egindako lana eskertzeko, (...)ak ardo botila bat opari zion (...) jaunari.

Gai horri dagokionez, zintzotasunari eta eskuzabaltasunari lotutako jarrera arauak hau adierazten dute -Jokabide eta Jardunbide Egokien Kodeko 3.4.f) puntua-:

f) Foru kargu publikoek ez dute inolako opari, gonbidapen, bidaia, otordu edo ordainketa ekonomikorik onartuko beren funtzioak betetzean hitzaldiak emateagatik edo karguari lotutako jarduerak egiteagatik, baldin eta horiek bere zintzotasuna zalantzan jartzen badute, edota parte hartzeko prozesua baldintzatzen dutela pentsa badaiteke. Kontsulta edo kexen bidez, berme organoak kasuan kasu onargarriak eta onartezinak diren opari, konpentsazio eta onuren zerrenda ezarriko du. Salbuespen horiek Kode honetako Aplikazio Gidan xedatuko dira.

Beraz, hasiera batean gomendatzen da ez onartzea inolako oparirik, baina, gero, baldintza gisa hau zehazten da: “bere zintzotasuna zalantzan jartzen badute, edota parte hartzeko prozesua baldintzatzen dutela pentsa badaiteke”.

Erakundearen Etika Batzordeak aztertu du dagoeneko opariak onartzearen edo ez onartzearen inguruko gaia (aurreko kontsulta batzuei erantzunez hartutako 06/2017 ebazpena eta 08/2018 ebazpena), eta ebazpen horietan adierazi zen bezala, une bakoitzean balioetsi behar da opari izateko bete behar diren ezaugarriak dauden edo ez, hau da, opari bat onartzeak, kontuan hartuta bere ezaugarriak eta inguruko ezaugarriak, baldintzatu dezakeen Foru Administrazioiko goi kargudun batek erabakiak hartzeko duen ahalmena.

Beraz, 08/2018 ebazpenean esan zen moduan “ez da erraza ezartzea gauza bat noiz har daitekeen oparizat edo kortesiako xehetasun gisa soilik; izan ere, beste administrazio batzuetan hartutako jarduketa arauetan ez bezala (Galiziako Xunta eta Madrilgo Udala, besteak beste), Jokabide eta Jardunbide Egokien Kodeak ez du erreferentziazat har daitekeen muga ekonomikorik ezartzen (hortik abiatuta opariak onartu edo ez onartu jakiteko), baizik eta adierazten du berme organoak, kontsulta edo kexen bitartez, ezarriko duela, kasuen arabera, noiz diren onargarriak edo ez-onargarriak opariak, konpentsazioak edo onurak.

EEBren aburuz, zaila da ekonomia muga bat ezartzea, hain zuzen, uste dugulako ezinbestekoa dela egoera bakoitza, bere ezaugarrien arabera, testuinguruan kokatzea, eta opariaren balio ekonomikoa ez ezik beste faktore batzuk ere kontuan hartzea;

horrenbestez, gure erabakia da EEB erakundeak ezarriko dituela, sortzen diren arazoak aztertuta, opari horien onargarritasuna zehaztuko duten irizpideak”.

Beraz, arau orokorra inolako oparirik ez jasotzea izan beharko luke, orain aztertzen ari garen zalantza edo nahasketa motak saihesteko, eta hori da, hain zuzen ere, EEB honek egiten duen gomendio orokorra. Nolanahi ere, Jokabide eta Jardunbide Egokien Kodea prestatu zenean ez ziren kontuan hartu mota honetako egoerak, baizik eta beste opari mota batzuen inguruko azterketa egin zen, hau da, Foru Administrazioetik eta neurri txikiago batean beste Administrazio batetik etorkizunean lor daitekeen etekinaren truke enpresa, entitate edo partikularrek eman ditzaketen oparien inguruko azterketa.

Hau adierazten da 3.4.g artikuluan:

*Edonola ere, Foru Aldundiaren irudia babesteko, **kontratatu diren edo ardura publikoen berariazko esparruan objektiboki kontratu daitezkeen enpresa edo partikularrek egindako opari, gonbidapen edo hitzaldi eskaintzei uko egingo diete** foru karguek. Oparia edo gonbidapena emango balitz, berehala foru administrazioaren edo sektore publikoko erakundearen esku jarri beharko litzateke, dagokiona egiteko.*

Eta zalantzarik izanez gero:

i) Kargu publikoak ildo horretan inolako zalantzarik badu, hori berme organoari helarazi beharko dio horretarako zehaztutako bideak erabiliz, eta, nahi izanez gero, eskaeraren isilpeko tramitazioa eska dezake.

Beraz, oparia onartzen bada hainbat arrazoiengatik (okasioa edo oparia eman duen agintaria kontuan hartuta), prozedurak ezartzen du batzorde honi jakinarazi behar zaiola, kasu honetan egin den bezala.

Berriz ere, aurreko ebazpenetan ezarritakoa errepikatzen dugu, hau da, ezin dugula entregatutako objektuaren balioa ahaztu; ezin dugula alde batera utzi proportzioaren esanahia, eta opari bat onartzeak eragin negatiboa sor dezakeela funtzioak betetzeko unean, interesatuak ordezkatzeko duen erakundearen inpartzialtasuna eta integritatearen irudia kaltetu dezakeelako, edo, iritzi publikoari begira, herritarrek erakundeengan duten konfiantza higatzen duen elementu gisa har daitekeelako. Beraz, sen ona aplikatu behar da eta proportzionaltasunaren printzipioa kontuan hartu.

Kasu honi dagokionez, kontuan hartuta Alemaniako udalerrri bat dela eta ez duela harreman zuzenik (...)ko Zuzendaritzarekin, ez dugu uste opari horren atzean isilpeko helbururik dagoenik, baizik eta ohiko kortesiako opari bat dela, kasu honetan tokiko produktu gastronomiko bat.

Hori guztia dela eta, Erakundearen Etika Batzordeak aho batez onartu du honako ebazpen hau:

EBAZPENA

Lehenengo.- Interesdunak Jokabide eta Jardunbide Egokien Kodearen 3.4. artikulua zintzotasunari eta eskuzabaltasunari dagozkion balio etikoei buruzko f) eta i) azpiataletan ezarritakoaren arabera jokatu du, zuzenean jarri baitu oparia Foru Administrazioaren eskuan kontsulta EEB honi eginez.

Bigarren.- Gipuzkoako Foru Aldundiko eta bere sektore publikoko Erakundearen Zuzentasun Sistemaren arabera, adierazitako testuinguruan aipatutako oparia onartzeak ez du urratzen Gipuzkoako Foru Aldundiko eta haren sektore publikoko kargu publikoen zein langile baliokideen Jokabide eta Jardunbide Egokien Kodea.

Donostia, 2019ko martxoaren 5a

Erakundearen Etika Batzordeko lehendakaria

Imanol Lasa Zeberio